

Werkgever aansprakelijk voor schade door roken op werkplek

Ik ken een bedrijf waarvan de eigenaar een fervente roker is. Om ook op zijn werk te kunnen roken, neemt hij alleen personeelsleden aan die zelf ook roken. Aan het feit dat de Arbeidsomstandighedenwet en Tabakswet roken op de werkplek verbieden, stoort hij zich niet, met als achterliggende gedachte dat iemand die zelf rookt zich daar niet over zal beklagen. Ik weet niet of dit voor u een herkenbaar voorbeeld is, maar in elk geval ligt de tijd waarin op het werk volop gerookt werd nog niet zo ver achter ons. Voor veel werkgevers zou de kop boven dit artikel daarom toch reden voor enige zorg moeten zijn.

De aansprakelijkheid van de werkgever voor schade die de werknemer lijdt als gevolg van het feit dat de werkplek niet rookvrij is (of was) kwam aan de orde in een arrest van de Hoge Raad van 9 januari 2009. Daarin was sprake van een medisch secretaresse die in dienst van een ziekenhuis werkte voor een specialist die een zeer stevige roker was. De werkneemster leed aan astma en gaf na enige tijd aan veel hinder te hebben van de sigarettenrook. De specialist waarvoor zij werkte heeft daarop toegezegd niet meer te zullen roken in de ruimte waarin de secretaresse werkte; een afspraak waaraan hij zich, behoudens incidentele uitzonderingen, goed hield. Maar de deur tussen de ruimte waarin de secretaresse werkte en de werkkamer van de specialist was niet altijd gesloten en ook moest de secretaresse soms voor haar werk op de werkkamer van de specialist zijn. Met andere woorden: echt rookvrij was de werkplek van de secretaresse daarmee nog niet. Op enig moment valt de secretaresse ziek uit wegens benauwdheidsklachten en kort daarna verergeren haar astma-klachten zich plotseling. Zij moet worden opgenomen in een ziekenhuis en later zelfs in het astmacentrum in Davos. Zij komt uiteindelijk volledig arbeidsongeschikt in de WAO en wordt door het ziekenhuis ontslagen.

Als de secretaresse zich tot de kantonrechter wendt met de vordering voor recht te verklaren dat het ziekenhuis aansprakelijk is voor de door haar geleden en te lijden schade als gevolg van haar gezondheidsklachten, heeft zij succes. De kantonrechter wijst de vordering toe. Maar het ziekenhuis gaat in beroep bij het gerechtshof en het gerechtshof benoemt een longarts als deskundige om een oordeel te geven over de vraag in hoeverre de verergering van de gezondheidsklachten van de secretaresse en de daardoor ontstane volledige

arbeidsongeschiktheid veroorzaakt zijn door het roken op het werk. Deze deskundige rapporteert dat objectieve meetgegevens in de vorm van een longfunctieonderzoek per het moment van toename van de klachten ontbreken, zodat hij niet met zekerheid een uitspraak kan doen. De kans dat de gezondheidsklachten van de secretaresse verergerd zijn als gevolg van blootstelling aan sigarettenrook op het werk schat hij echter op 80-100%. Hij voegt daaraan toe dat astma een ziekte is waaraan een wisselend beloop eigen is en dat men daarvan niet kan genezen. Verder rapporteert de deskundige dat ook de kans dat de astma-klachten van de secretaresse uiteindelijk verergerd zouden zijn als gevolg van omstandigheden buiten het werk 80-100% is. De rapportage van de deskundige brengt het hof uiteindelijk tot het oordeel dat de kans even groot is dat de verergering van de klachten van de secretaresse veroorzaakt is door omstandigheden op het werk even groot is als de kans dat die veroorzaakt is door omstandigheden buiten het werk en dat de werkgever daarom aansprakelijk is voor 50% van de schade van de secretaresse. In cassatie laat de Hoge Raad het arrest van het hof in stand.

Het is bekend dat de aansprakelijkheid van de werkgever voor schade die de werknemer lijdt als gevolg van onveilige werkomstandigheden vergaand is. Als de werknemer stelt en bij betwisting bewijst dat de door hem geleden schade op het werk is opgelopen, is de werkgever voor die schade aansprakelijk, tenzij hij kan aantonen dat hij al het mogelijke heeft gedaan om die schade te voorkomen of dat de schade het gevolg is van opzet of bewuste roekeloosheid van de werknemer. Dat is niets nieuws. Ook de aansprakelijkheid voor het deel van de schade dat overeenkomt met de kans dat de schade op het werk is opgelopen, is niets nieuws. De toepassing van deze regels op schade door roken op de werkplek is echter wel nieuw. Het wachten is op de eerste werknemer die stelt dat zijn longkanker tenminste gedeeltelijk is opgelopen door het inademen van rook op de werkplek en dat de werkgever daarom tenminste gedeeltelijk aansprakelijk is voor de schade die de werkgever daardoor lijdt. Werkgevers kunnen maar beter zorgen voor een goede aansprakelijkheidsverzekering. ■

mr. J.P.M. (Joop) van Zijl,
advocaat te Tilburg.